

Víctima: Maria Vaquer Moll
Autoria: Magdalena Nebot Vaquer

A la meva mare, Maria Vaquer Moll

Capdepera, 6 d'agost de 2021

Estimada i inoblidable mare,

No passa un dia sense que pensi en vós, en el vostre patiment de tenir dos fills i no poder-los educar ni donar l'escalfor d'una mare. Jutjada i condemnada a pena de mort sense cap motiu, deien que eres comunista i que feies senyals amb els llençols al terrat als avions republicans; mentida, tot mentida, eres massa llesta per caure en aquests enganys!

Estigueres a les portes de la mort, hi havia una dona en capella i després us tocava a vós. Què vol dir «estar en capella»? Idò, que abans de matar-vos, el capellà té el dret d'enviar-vos al cel o directament a l'infern, a més de donar el vistiplau als assassins! Gràcies a una llei de no matar més dones a Espanya us poguéreu salvar!, però el sofriment no ens el llevà ningú i els set anys de presó tampoc us els llevà ningú.

Ai, estimada mare, els meus records d'infància encara em fan mal.

El mes d'agost de 1936, els primers dies mon pare es va amagar, dia 7 un avió feixista tirà una bomba devers Artà. M'agafares i anàrem a So na Moiana, ja hi havia els teus pares i el seu fill, el meu germà, i just arribaren dos feixistes que us forçaren a anar amb ells. Encara veig els meus padrins, els teus pares, i la careta del meu germà Joan, us seguirem amb la mirada pel camí fins que arribàreu a una camioneta, hi pujàreu i partíreu sense dir a on us duien, i allà ens quedàrem tots plorant.

Al cap d'uns dies, em va sortir un gra infectat a l'engonal esquerra (encara en tenc la marca), i el padrí Francesc, el teu pare, i la tia Antònia, germana del meu pare, em dugueren al metge que ens va dir que m'ho havia de xapar perquè estava molt inflat i ens digué: «Veniu demà, li xaparé i li trauré el pus, perquè està molt inflammat».

L'endemà m'hi tornaren a dur i mentre m'operava va venir en Bartomeu Alzina Melis, *Puig*, amb un altre feixista i s'endugueren el meu padrí Cesc.

Al cap d'uns dies, varen saber que se l'havien enduit a les voltes de l'Ajuntament. Allà el torturaren amb altres gabellins. Un d'ells va venir a dir a la padrina que l'havien torturat a l'habitació del costat i que sentiren els crits del meu padrinet de la gran pallissa que li propinava en *Puig*. En una casa de camp a sa Cablanca el torturaren fins a la mort. Allà *acabaren amb ell*.

Cercàrem per cementeris, *mumareta*, però no el trobàrem. En Climent Alzina Ferrer, *Blai*, divuit anys després, anava amb un tractor d'en March llaurant pel camp i sortiren ossos humans de terra; va pensar que podria ser el meu padrí, pel lloc on sortien els ossos, i va anar a ca nostra. El meu germà va demanar a les autoritats que el deixassin entrar i endur-se'n els ossos per enterrar-los, però li digueren que no, que eren d'animals. I què li havien de dir? Si eren els mateixos de l'Ajuntament de Capdepera que havien matat el padrí! Els catòlics que, junt amb el rector, Toni Morey Vadell, *Manacorí*, destrossaren la vida de les bones persones que hi havia en el nostre estimat poble, *mumareta* estimada. Els cacics que no havien estat votats mai al poble enviaren a les presons, a les voltes, a les cunetes i a l'exili la bona gent que sí que havia estat votada pel poble.

Aquells que governaven a la força l'Ajuntament donaven oli de ricí, com feren amb madó Bel Maria Germana: n'hi feren beure tres quarts de litre i cap a la presó. Se'n va sortir gràcies a les presoneres infermeres que eren molt bona gent, però tota la vida va patir, pobra dona.

Aquells botxins que ens feien dir «Bon dia tingui, i al capellà, beseu-li la mà», a aquell capellà que en els sermons insultava els socialistes que no havien fet mal a ningú, que el que volien era humanitat, cultura i escoles per a tothom, la nostra escola de l'Alzinar, que començaren a construir posant els fonaments i que els feixistes no tornaren a tocar fins que va morir el *guerrero* dictador Franco, però que ara és on van els nostres nins i les nostres nines de Capdepera, i és preciosa, a dalt de la muntanya, mirant tota la badia, Cala Rajada i la mar.

Ai, *mumareta* meva, ja tenc 88 anys, i quan pens en la nostra vida tot el cos em fa mal.

Recordau quan mon pare estava amagat? Havia sortit de la presó en llibertat provisional, condemnat a vuit anys, va sortir als quatre, però el tornaren a reclamar i no es va presentar; tres anys va estar amagat, fins que va fugir cap a l'Alger com va poder.

Quan estava amagat, un dia va venir la Guàrdia Civil de Palma, es pensaven que els guàrdies de Capdepera no eren capaços de trobar-lo. L'amo Antoni Sitjar, que era una bellíssima persona, va dir a mon pare que aquells dies perillosos anàs a casa seva per estar més segur. Tota la vida l'hi agrairé. Quan es va morir, vaig anar al seu funeral, a Palma.

Mare, estic recordant quan va morir el padrí Joan Nebot, jo tenia catorze anys i no el vàrem poder enterrar al cementeri perquè no anava mai a l'església, i l'enterràrem a la muntanya del costat. Els feixistes ja havien canviat el nom del cementeri, llavors li posaren «Cementerio Católico, Apostólico y Romano», i per això els protestants i ateus, fora, tots a la muntanya. La padrina Margalida, que va morir el 1955, també va anar a parar a la muntanya. Per això, quan jo em mori vull que em cremin i m'enterrin a la muntanya. No vull estar amb els que van de catòlics i són tan mala gent.

Estimada *mumareta*, sempre us tenc al pensament. Gràcies per haver-me ensenyat tantes coses, entre d'altres a ser companya, solidària i una bona persona.

Una besada molt forta, siguis on siguis, de la teva filla Magdalena.

G
O
I
B
/

Magdalena Nebot Vaquer

PD: Per si voleu veure part de la memòria escrita de la nostra família, que ja mai serà oblidada:

<http://donesdempenta.blogspot.com/2019/03/maria-vaquer-moll.html>

<https://www.capvermell.org/index.php/collaboracions/7359-maria-vaquer-i-ii>

<https://www.fideus.com/memoria%2035%20-%20capdepera.htm>